

רע"פ 7042/13 - נעים סולטאן נ' מדינת ישראל

רע"פ 7042/13 - נעים סולטאן נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 7042/13

נעים סולטאן

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט העליון

[26.12.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 24.6.2013, בעפ"ת 24528-04-13, ובעפ"ת

28099-12-12, שניתן על-ידי כב' השופטת הבכירה נ' אהד

בשם המבקש - עו"ד דוד גולן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, בעפ"ת 28099-12-12 ובעפ"ת 24528-04-13 אשר נדונו במאוחד (כב' השופטת הבכירה נ' אהד), מיום 24.6.2013, בגדרו נדחו ערעוריו של המבקש על פסק דינו של בית-משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה, בתת"ע 1309-09-11 (כב' השופטת ט' אוסטפלד נאוי), מיום 27.11.2012, ובתת"ע 547-10-11 (כב' השופטות ר' טאובר ו- ר' רז), מיום 17.3.2013. רקע והליכים קודמים כתבי האישום

2. נגד המבקש הוגשו שני כתבי אישום המייחסים לו עבירות של נהיגה בשכרות ועבירות נוספות, הכל כפי שיפורט להלן.
3. בתת"ע 1309-09-11, הוגש נגד המבקש כתב אישום (להלן: כתב האישום הראשון), אשר ייחס לו את העבירות הבאות: נהיגה ברכב, למעלה מ-6 חודשים מיום פקיעת תוקפו של רישיון הנהיגה של המבקש, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה בשכרות, בכך שסירב לתת דגימה של אוויר נשוף לפי דרישת שוטר, לפי סעיפים 62(3), 64ב, 64ב(א) ו-39א לפקודת התעבורה; ונהיגה ברכב תחת השפעת משקה משכר, לפי סעיפים 62(3), 64ב(א) ו-39א לפקודת התעבורה.

מעובדות כתב האישום הראשון עולה, כי ביום 17.1.2011 בשעה 17:13 או בסמוך לכך, נהג המבקש במונית מסוג סקודה מ.ר. 85-649-25 בצומת הרחובות דגניה וטרומפלדור בעיר רעננה, כאשר תוקף רישיון הנהיגה שלו פקע למעלה מ-6 חודשים קודם לכן, בחודש מרץ 2009. בנוסף, המבקש, אשר היה נתון אותה עת תחת השפעת משקה משכר, סירב לבצע בדיקת אוויר נשוף, לפי הוראת שוטר.

4. בתת"ע 547-10-11, הוגש נגד המבקש כתב אישום (להלן: כתב האישום השני), המייחס לו את העבירות הבאות: נהיגה בשכרות, בכך שסירב לתת דגימה של אוויר נשוף לפי דרישת שוטר, לפי סעיפים 62(3), 64ב, 64ד(א) ו-39א לפקודת התעבורה; ונהיגה ברכב למעלה מ-6 חודשים מיום פקיעת תוקפו של רישיון הנהיגה של המבקש, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה.

מעובדות כתב האישום השני עולה, כי ביום 9.5.2011 בשעה 08:30 או בסמוך לכך, נהג המבקש במונית מסוג סקודה מ.ר. 85-649-25 ביציאה מהעיר טירה לכיוון קיבוץ רמת הכובש, כאשר תוקף רישיון הנהיגה שלו פקע למעלה מ-6 חודשים קודם לכן, ביום 26.3.2009. כמו כן, סירב המבקש לעבור בדיקת אוויר נשוף, לפי הוראת שוטר. הדיון בבית משפט השלום

5. ביום 11.12.2012, לאחר ניהול משפט הוכחות, הורשע המבקש בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום הראשון, בתת"ע 1309-09-11, וביום 27.11.2012 גזר בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (להלן: בית המשפט לתעבורה) את דינו. בפתח גזר דינו, נתן בית המשפט לתעבורה את דעתו לעקרון ההלימה, ועמד על חומרתה של עבירת הנהיגה בשכרות, אשר גורמת לסיכון ממשי לחיי אדם, דבר המחייב נקיטת ענישה מרתיעה. בנוסף, עמד בית המשפט לתעבורה על חומרתה היתירה של עבירת הסירוב לעבור בדיקת שכרות. בית המשפט לתעבורה ראה בסירובו של המבקש לעבור בדיקת שכרות זלזול בוטה ב"אנשי החוק ובחוקי המדינה". לפיכך, קבע בית המשפט לתעבורה כי העונש ההולם את מעשיו של המבקש הוא עונש מאסר לריצוי בפועל, עונש אשר נועד להרתיע את המבקש ואת כלל הציבור מפני ביצוע מעשים דומים, ובכך למנוע או לצמצם את הסיכון למשתמשים בדרך. בית המשפט לתעבורה נתן דעתו לעברו התעבורתי המכביד של המבקש, אשר קיבל את רישיון הנהיגה שלו בשנת 1982, ומאז נצברו לחובתו 59 הרשעות קודמות, כאשר זוהי הרשעתו הרביעית בעבירה של נהיגה בשכרות. עוד ציין בית המשפט לתעבורה, כי בין עבירות התעבורה שביצע המבקש בעבר, ניתן למצוא מספר עבירות חמורות, כגון: גרימת תאונת דרכים; אי מסירת פרטים לנפגע בתאונה; ונהיגה ברכב שנאסר לשימוש. בית המשפט לתעבורה ציין גם את עברו הפלילי המכביד של המבקש, אשר לחובתו מספר הרשעות, ובכלל זה, תקיפה, איומים והפרת צו של בית משפט. לנוכח עברו התעבורתי והפלילי המכביד של המבקש, הגיע בית המשפט לתעבורה למסקנה, כי "החוקים והצווים אינם נר לרגלי [המבקש] וכי [המבקש] אינו נרתע מלשוב ולעבור עבירות שבהן כבר הורשע בעבר". בית המשפט לתעבורה ראה בחומרה יתירה את התמכרותו של המבקש לאלכוהול, ועמד על ההבחנה בין נהגים השותים לעיתים רחוקות ושולטים בהרגלם, לבין אלה המכורים לאלכוהול ומהווים סכנה גדולה יותר לציבור, ולכן יש להטיל עליהם עונשים מכבידים לרבות עונש פסילה, אשר ימנע מהם לנהוג ולסכן את חייהם ואת חיי עוברי הדרך.

אשר לטענת המבקש, כי יש להתחשב בקביעת עונשו ברצונו להצטרף לתכנית שיקום וגמילה מאלכוהול, ציין המשפט לתעבורה כי בתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: תיקון 113), קבע המחוקק מפורשות בסעיף 40ד כי בית המשפט אינו חייב להתחשב בשיקול שעניינו שיקומו של הנאשם, בעת קביעת עונשו, אלא שהדבר נתון לשיקול דעתו של בית המשפט. עוד הוסיף בית המשפט לתעבורה, כי בשום לב לתקופת המאסר אותה מרצה המבקש בגין ביצוע עבירות אחרות, הרי שהטלת עונש מאסר לריצוי בפועל בתיק זה, לא תפגע בסיכויו של המשיב לעבור תהליך שיקומי. בית המשפט לתעבורה שקל לחומרה את העובדה שהמבקש לא הביע חרטה על מעשיו, למרות שביקש את רחמי בית המשפט. לצד הקולה, התחשב בית המשפט לתעבורה במוטיבציה שביטא המבקש להשתלב בתהליך של גמילה מאלכוהול ובנסיבותיו האישיות הקשות, אשר באות לידי ביטוי, בין היתר, במצב כלכלי קשה והיותו של המבקש אב ל-6 ילדים, כאשר אחד מבניו לוקה בדלקת קרום המוח ובן נוסף נפצע כתוצאה מירי, שפגע בו בטעות. לאחר זאת, קבע בית המשפט לתעבורה כי אין מקום להמנע מהטלת עונש מאסר לריצוי בפועל על המבקש, שכן בנידון דידן יש ליתן משקל מכריע לשיקולי הגמול וההרתעה ולהעדיף את האינטרס הציבורי על פני עניינו הפרטי של המבקש.

לפיכך, השית בית המשפט לתעבורה על המבקש את העונשים הבאים: 15 חודשי מאסר לריצוי בפועל, שירוצו במצטבר לכל עונש אחר שהוטל על המבקש; 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור עבירות של נהיגה בפסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף מעל שנה, נהיגה בשכרות ונהיגה תחת השפעת משקאות משכרים; 7 שנות פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה, אשר יחושבו במצטבר לכל עונש פסילה; 12 חודשי פסילה על-תנאי מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 3 שנים, אשר יחושבו מתום תקופות התנאי שהושטו על המבקש בתיקים אחרים; כמו כן, חויב המבקש בקנס בסך 5,000 ₪.

6. בתת"ע 547-10-11, הורשע המבקש, לאחר ניהול משפט הוכחות, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום השני, וביום 17.3.2013 גזר בית המשפט לתעבורה את דינו. בגזר דינו, הדגיש בית המשפט לתעבורה את חומרת העבירות שביצע המבקש, אשר בגין קבע המחוקק עונש של פסילת מינימום למשך שנתיים. לנוכח העובדה כי זוהי הרשעתו החמישית של המבקש בעבירה של נהיגה בשכרות, הגיע בית המשפט לתעבורה למסקנה כי התנהגותו הרצידיביסטית של המבקש מעידה על מסוכנותו. בית המשפט לתעבורה סקר את הפעמים הקודמות בהן נהג המבקש בשכרות וללא רישיון נהיגה בתוקף, ועמד על העונשים שהוטלו עליו בעבר בגין כך, דבר אשר לא הביא אותו לחדול ממעשיו. לנוכח עברו הפלילי המכביד של המבקש ולנוכח הישנותן של עבירות התעבורה מצידו, כאשר לחובתו 60 הרשעות קודמות בגין ביצוע עבירות תנועה שונות, וביניהן עבירות בטיחותיות חמורות, קבע בית המשפט לתעבורה כי המבקש הוא עבריין סידרתי אשר אינו מציית לחוק. בית המשפט לתעבורה עמד על מדיניות הענישה המחמירה בעבירות של נהיגה בשכרות, וקבע כי "יש לייחס חומרה יתירה לנאשם אשר העז לעלות על ההגה כשהוא שיכור זו הפעם השלישית בתוך תקופה קצרה של שנה, בנוסף על פעמיים בשנים קודמות". בהינתן נסיבות אלה, קבע בית המשפט לתעבורה, כי אין להסתפק בתקופות המאסר אותן מרצה כעת המבקש, בגין ביצוע עבירות קודמות של נהיגה בשכרות, אלא שיש להטיל עליו עונש ממש וכולם גם בגין העבירה הנוכחית, דבר אשר ישקף את עברו התעבורתי המכביד ואת מסוכנותו הרבה של המבקש. עם זאת, התחשב בית המשפט לתעבורה לקולה בנסיבותיו האישיות של המבקש ובעובדה כי הוא מרצה כעת תקופת מאסר ארוכה בגין ביצוע עבירות שונות, בצד תקופות פסילה ארוכות. בהתייחס לטענת המבקש לפיה הוא החל בטיפול של גמילה מהתמכרות לאלכוהול בבית הסוהר, קבע בית המשפט לתעבורה כי מאחר שהמבקש כבר החל להשתתף בהליך זה, הטלת עונש מאסר נוסף לא תפגע בשיקומו של המבקש.

לאחר הדברים הללו, השית בית המשפט לתעבורה על המבקש את העונשים הבאים: 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל, במצטבר לכל עונש מאסר אחר שנגזר על המבקש; 18 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור המבקש עבירות של נהיגה בפסילה, נהיגה בשכרות, ונהיגה תחת השפעת משקאות משכרים; 3 שנות פסילה, במצטבר לכל פסילת אחרת, שתוקפה מיום שחרורו של המבקש מבית הכלא; ו-12 חודשי פסילה על תנאי, למשך 3 שנים.

הדין בבית המשפט המחוזי

7. המבקש ערער על חומרת העונשים שהוטלו עליו, לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (להלן: בית המשפט המחוזי). בית המשפט המחוזי דן בערעוריו של המבקש במאוחד, ודחה אותם ביום 24.6.2013. בית המשפט המחוזי עמד על התנהגותו הרצידיביסטית של המבקש, המעידה על מסוכנותו הרבה, הן לחיי שלו, והן לחיי המשתמשים בדרך, מסוכנות המתעצמת לנוכח עיסוקו של המבקש כנהג מונית. לפיכך, ובשים לב לעברו התעבורתי המכביד של המבקש, אשר חוזר לסורו פעם אחר פעם ומבצע עבירות תעבורה חמורות, הגיע בית המשפט המחוזי למסקנה כי "אין עליו את מורא החוק, אין עליו מורא הדין ועל אף תקופות המאסר שנגזרו עליו דבר לא מרתיעו מלחזור על התנהגותו הסוררת". בית המשפט המחוזי עמד על חומרתה של העבירה שעניינה נהיגה בשכרות וקבע כי העונש הראוי בגין ביצוע עבירה זו, ובעיקר כשמדובר בעבירה חוזרת, הוא מאסר לריצוי בפועל. ככל שמדובר במי שחוזר ומבצע עבירה זו, פעם אחר פעם, קיימת סכנה כי כל אימת שהוא ימצא מחוץ לכתלי בית הכלא, הוא ישוב ויבצע את אותה עבירה ויסכן את ציבור המשתמשים בדרך. לפיכך, ניתן להשיג את ביטחון המשתמשים בדרך, רק כאשר המבקש ימצא בבית הסוהר. אשר לטענת המבקש, כי יש להתחשב ברצונו לעבור הליך גמילה מאלכוהול, קבע בית המשפט המחוזי כי אין בכך כדי להוות משקל ממש להקלה בעונש, והוסיף כי עונשי המאסר הארוכים שהוטלו על המבקש יאפשרו לו להשלים את תהליך הגמילה מאלכוהול, במסגרת בית הסוהר.

בקשת רשות הערעור
8. ביום 17.10.2013, הגיש המבקש באמצעות בא כוחו, את בקשת רשות הערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, המונחת לפניי. בבקשתו, קובל המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. לדידו, שגה בית המשפט המחוזי בכך שנתן משקל מכריע למסוכנות הנשקפת מהמבקש, שכן לנוכח עונשי הפסילה הממושכים שהוטלו על המבקש, תקופת פסילה המצטברת לכדי כ-10 שנים, ובשים לב לרצונו של המבקש לעבור תהליך שיקומי, הרי שלא נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה, אם בכלל. עוד טוען המבקש, כי בהתחשב בנסיבותיו האישיות הייחודיות, הטלת עונשי מאסר נוספים עליו, מהווה עונש בלתי מידתי, הסוטה באופן קיצוני מרף הענישה המקובל. עוד נטען, כי היה על בית המשפט המחוזי ליתן משקל נכבד לצורכי שיקומו של המבקש ולהקל בעונשו, בהתאם לסעיף 40ד בתיקון 113, שכן לדידו, מידת האשם שלו אינה בעלת חומרה יתירה. המבקש הוסיף וטען, כי באיזון בין השיקולים הנוגעים לעניינו הפרטי לבין השיקולים הנוגעים לשמירת ביטחון הציבור, היה על הערכאות הקודמות להעדיף את צורכי שיקומו של המבקש על פני כליאתו מאחורי סורג ובריח, לתקופה ממושכת. לבסוף, נטען על-ידי המבקש, כי לפי סעיף 45(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ברירת המחדל היא כי עונשי מאסר ירוצו בחופף, כאשר הטלת עונשי מאסר מצטברים הינה החריג, שיחול רק אם קיים טעם מיוחד לכך. לדידו של המבקש, הערכאות הקודמות לא הצביעו על טעם מיוחד לעניין זה, ומשכך היה עליהם להורות כי המבקש ירצה את עונשי המאסר בחופף. על יסוד האמור לעיל, התבקשתי ליתן למבקש רשות ערעור, לדון בערעור ולבטל את רכיב המאסר בפועל שהוטל על המבקש, תוך העמדתו של המבקש תחת פיקוח שירות המבחן.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובצירופותיה, נחה דעתי כי דינה של הבקשה להידחות.
10. כלל מושרש מקדמת דנא הוא, כי רשות ערעור בפני בית משפט זה תינתן במשורה ובמקרים מיוחדים, המעוררים שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה עקרונית רחבת היקף, החורגות מעניינם הפרטי של הצדדים לבקשה, וכן במקרים, המגלים חוסר צדק מובהק למבקש, או כאשר קיים חשש מפני עיוות דין שנגרם לו (רע"פ 7297/13 הואש נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה 'גליל מרכז' (17.12.2013); רע"פ 7389/13 טייטלבוים נ' מדינת ישראל (17.12.2013); רע"פ 7002/13 פשקוב נ' מדינת ישראל (8.12.2013)). בבקשתו למתן רשות ערעור, המבקש אינו טוען כי מתקיימים בעניינו אותם הטעמים, המצדיקים דיון ב"גלגול שלישי", והבקשה מתמקדת בשאלות הנוגעות לעונשו של המבקש. לפיכך, ברי כי עסקינן בבקשה אשר תחומה לנסיבותיו הפרטניות של המבקש. אציין בנוסף, כי לא מצאתי שנגרם למבקש עיוות דין, או כי יש לדון בעניינו ב"גלגול שלישי" מטעמים של צדק. לפיכך, דין הבקשה להידחות, מסיבות אלה בלבד.

ככל שעניינה של בקשת רשות הערעור הוא בחומרת העונש, הלכה היא, כי אין די בטענות מסוג זה, בכדי להצדיק מתן רשות ערעור בפני בית משפט זה, אלא אם מדובר בעונש החורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת והראויה במקרים דומים (רע"פ 7297/13 הואש' נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה 'גליל מרכזי' (17.12.2013); רע"פ 7389/13 טייטלבוים נ' מדינת ישראל (17.12.2013); רע"פ 7002/13 פשקוב נ' מדינת ישראל (8.12.2013)). אין זה המקרה בידון דידן. המדובר בעבריו תנועה סידרתי, אשר באמתחתו כ-60 הרשעות קודמות בגין ביצוע עבירות תעבורה שונות, שביניהן גם עבירות חמורות המסכנות חיי אדם. המבקש הורשע, פעם אחר פעם, בעבירה שעניינה נהיגה בשכרות, כאשר העבירה החמישית בוצעה אך מספר חודשים, לאחר הרשעתו הקודמת של המבקש בנהיגה בשכרות. התנהגותו הרצידיביסטית של המבקש, עברו התעבורתי המכביד, כמו גם עברו הפלילי, כל אלה מלמדים על כי המבקש אינו נרתע מהפרת החוק, תוך סיכון חיי אדם, ותוך הפגנת זלזול בוטה בחוק ובהוראותיו. טענותיו של המבקש נדונו על ידי הערכאות הקודמות, אשר התחשבו בנסיבותיו האישיות, ואולם, לנוכח החומרה היתירה הטמונה במעשיו של המבקש והמסוכנות הנשקפת הימנו, אשר מתעצמת לנוכח עיסוקו כנהג מונית, נקבע, בצדק, כי יש להטיל על המבקש עונשי מאסר נוספים ומצטברים בגין מעשיו אלו. דומני, כי אין מקום להתערב בשיקול דעתם של הערכאות הקודמות, ואיני סבור כי העונש שהוטל על המבקש חורג ממדיניות הענישה הראויה והמקובלת במקרים דומים. לבסוף, יש לזכור כי עסקין בעבירה שעניינה נהיגה בשכרות, אשר השלכותיה החמורות לכלל ציבור המשתמשים בדרך מצדיקה, ככלל, נקיטת יד קשה עם העבריינים. כפי שנזדמן לי לציין באחד המקרים:

"נהיגה בשכרות הינה אחת מן הסיבות המרכזיות לגרימתן של תאונות דרכים, דבר המסכן את שלום הציבור ופוגע בביטחונו. אשר על כן, מדיניות הענישה בעבירות אלה, מחייבת את בית המשפט לנהוג ביד קשה בנהגים שיכורים- תהא רמת האלכוהול בדמם, אשר תהא" (רע"פ 2829/13 מור מוריאל נ' מדינת ישראל (29.4.2013); וכן: רע"פ 7002/13 פשקוב נ' מדינת ישראל (8.12.2013); רע"פ 5314/13 בלוח נ' מדינת ישראל (3.10.2013)). עוד אוסיף, בהקשר זה, כי לא מצאתי ממש בטענות של המבקש, לפיה היה על הערכאות הקודמות להורות כי עונשי המאסר שהוטלו עליו ירוצו באופן חופף, וזאת בשים לב לחומרת התנהגותו ולעברו הפלילי והתעבורתי המכביד. לסיום, ראוי לציין כי לא נפל כל פגם בקביעתם של הערכאות הקודמות, לפיה אין בתהליך השיקומי בו השתלב המבקש כדי להביא להקלה בעונשו. אף אני סבור, בדומה לערכאות הקודמות, כי תקופות המאסר שהוטלו על המבקש לא יפגעו בצורכי שיקומו, ואפשר כי ההפך הוא הנכון. יש לקוות כי מאמצי השיקום של המבקש יישאו פרי, והלה יירתם בכל מאודו להליך הגמילה מאלכוהול בין כתלי בית הסוהר, לתועלתו שלו עצמו ולטובתה של החברה בכללותה.

11. לאור האמור לעיל, ומשלא מצאתי הצדקה לדון בעניינו של המבקש במסגרת הליך שיפוטי נוסף, הנני דוחה את הבקשה למתן רשות ערעור.
ניתנה היום, כ"ג בטבת התשע"ד (26.12.2013).